

nost pročelja tih dvaju zdanja doista je frapan-tna: Meštrovićev motiv kružne kolonade kvadratičnih stubova Richter je (iako samo segmentno) vjerno citirao i genijalno prilagodio posve drukčijem tipu longitudinalne (uzdužne) zgrade, posluživši se u projektiranju strukture zdanja, kao i Meštrović, starim antičkim uzorom: Meštrović *tholosom*, a Richter helenističkim tipom *stoe*, koja je u Grčkoj, pa i kasnije, najčešće bila korištena – baš kao i naše Poglavarstvo - kao upravna uredska zgrada.

U tom uspješnom i vizualno atraktivnom, ali u kontekstu onodobnih avangardnih promišljanja zapravo vrlo tradicionalnom (iako ne i konvencionalnom!) rješenju, većim dijelom na tragu klasičnih antičkih uzora, vjerojatno i leži razlog činjenice da Vjenceslav Richter nije isticao (kao uostalom ni u slučaju Đačkog doma u Zaprešiću) svoje autorstvo zgrade zelinskog Poglavarstva: naime, kako to čitamo na str. 271 izložbenog kataloga njegove zagrebačke retrospektive: “Sam je Richter smatrao da u osvrtima na njegov rad treba isticati samo one projekte koji su izašli iz uobičajenih okvira projektiranja”, što se za zdanje zelinskog Poglavarstva, zbog snažnog oslanjanja na Me-

štrovića i klasične uzore (usprkos originalnosti u stapanju tih uzora u skladnu cjelinu i inventivnom dinamiziranju pročelja polukružnom formom) ne bi moglo reći, jer se Richter od tih polazišnih klasičnih uzora znatno udaljio tek u spomenutom neizvedenom projektu stambenog objekta iz 1968., u kojem su se međutim djelomično izgubile izvorna jasnoća, toplina i jednostavnost, toliko karakteristične za projekt zelinskoga Poglavarstva.

Zelinska nova kulturna, umjetnička i turistička referencija

Svakako, stručnjaci su prihvatili ovu, ovdje prvi put javno iznesenu dokaznu argumentaciju Richtera idejnoga autorstva zgrade našeg Poglavarstva, pa se stoga nadamo da će i zelinska Turistička zajednica uskoro uvrstiti to skladno arhitektonsko ostvarenje u samom srcu Zeline na listu turističkih “*must see*” našega kraja.

Ante Vranković

KUKOVAČECOVOM ZASLUGOM, SVETOIVANJSKI RECITAL I SMOTRA - DVIJE VODEĆE HRVATSKE KNJIŽEVNE MANIFESTACIJE

Dostojanstveno i samozatajno, na visokoj estetskoj i organizacijskoj razini - *Kulturnim četvrtkom* (“Z” stupnjem), 30.11.2017. u dvorani Kraluš – **Ivica Kukovačec** radno se oprostio od Pučkog otvorenog učilišta Sv. Ivan Zelina, čijim je ravnateljem bio punih osamnaest godina. Taj finalni djelatni *krešendo*, vrlo emotivan i inspirativan nazočnicima i sudionicima - predstavljanjem dviju knjiga književnika i znanstvenika dr. sc. Ive Kalinskoga (rođenog u Črečanu 1940.) – sazeo je u sebi simbolike dviju vrsnoća, i autora Kalinskoga i ravnatelja Kukovačeca. Prva je predstavljena knjiga *Apidiktor*, pjesnička zbirka koja ponovno reprezentira svoga autora bardom suvremenog hrvatskog

(kajkavskog) pjesništva, ali i onog estetskih dosega svjetske literature. Druga Kalinskijeva knjiga *Kiborg kao emotivni alien* (II.) – treća u njegovu esejističnom zahvaćanju fenomena recitalnoga pjesništva, a 17. u raznolikom mu opusu – itekako se veže uz djelo i osobnost gospodina Kukovačeca.

Naime, narečene predstavljene, kao i većina knjiga Ive Kalinskoga, tiskane su u nakladi Pučkog otvorenog učilišta Sveti Ivan Zelina. U sveukupnom kulturološkom pothvatu toga nakladnika, iznad svega zaslugom njegova kulturnog movensa i ravnatelja Ivice Kukovačeca, 2. izdanje *Kiborga...*, u bogatstvu bibliotečnog niza, objavljeno je čak kao 89. knjiga!

Takav nemjerljiv kulturni rezultat, podvučen i nošen Kukovačecovom osobnošću, ozbiljno relativizira uobičajenu predodžbu o tzv. "malim nakladnicima". Izdavačka djelatnost POU Sv. Ivan Zelina, među ostalim, neporecivo dokazuje vrijednost jednog od brojnih programa Učilišta; dokazuje značenje tradicionalnih, višedesetljetnih, književnih manifestacija, poput Smotre dječjega kajkavskoga pjesništva "Dragutin Domjanić" i Recitala suvremenoga kajkavskoga pjesništva "Dragutin Domjanić" u Svetom Ivanu Zelini za cjelinu hrvatske kulture - s jedne strane, te integracijskog udjela kajkavske domaje (ne samo zelinske) u temeljima hrvatske kulture i znanosti - s druge strane.

Uzastopno smo, pogotovo potkraj listopada 2017. godine, uz 92 škole sudionice 37. smotre dječjega kajkavskoga pjesništva u Sv. Ivanu Zelini (čime je "karta" kajkavskih zavičajnih idioma, pokazala zadivljujuću zastupljenost svih 15 dijalekata hrv. kajkavskoga govornog područja na Smotri, dapače i pokrivenost izvan njihova kajkavskoga /i čakavskoga/ govornog ruba, npr. OŠ Vojnić) - uzastopno smo isticali nadljudsku zaslugu ravnatelja Pučkog otvorenog učilišta gospodina Ivica Kukovačeca. (Jer - nije se ni 95 škola u 2016. odazvalo tek tako.) Njegovim sustavnim, stručnim dugogodišnjim i upornim radom u osmišljavanju i provedbi višestruko zahtjevnoga programa kajkavske kreativnosti tzv. odraslih i tzv. dječjih autora - te skrbi o kulturološkoj afirmaciji prigorsko-zelinske areje u matičnoj hrvatskoj kulturi - *Mali kaj v Zelini* (kako ga je i sam imenovao) svaki put potvrđivao je svoje značenje velikoga projekta. Projekta *s polazištem u materinskom jeziku* i stvaralačkim dosezima *univerzalnosti zavičaja!* Taj *osmišljeni kulturni projekt s trajnom svrhom* očuvanja i afirmacije temelja hrvatske kulture i stvaralaštva mladih, s konkretnim knjižnim rezultatom unutar Male biblioteke *D. Domjanić* - neporeciva je civilizacijska, kulturnoobrazovna poveznica s generacijama poslije nas.

Godine 2016. zahvalili smo gospodinu Kukovačecu i na rezultatima velike obnove dvorane Pučkog otvorenog učilišta, koju je sâm inicirao, obrazložio, pribavivši znatna sredstva

Ministarstva kulture i vodeći zahtjevne obnoviteljske radove. (Pohvalno je, razumljivo, da se tom projektu pridružio i Grad Sv. Ivan Zelina.)

Sustavni rad dipl. ing. el. Kukovačeca u POU Sv. Ivan Zelina nije bilo samo radno ispunjenje zahtjevne dužnosti nego i zasebne, sveobuhvatne kulturnoobrazovne misije, i to na razini najuglednijih institucija, visokih učilišta; opsegom pak taj rad je ostvarenje složenoga kulturološkog projekta dostojnog (u njegovu slučaju - zamišljanog) cijeloga stručnog tima! Višestruko je značenje Recitala, njegovom zaslugom, kao najmjerodavnije pjesničke manifestacije kajkavskoga govornog područja, s konkretnim i provjerljivim rezultatima - tiskanim zbirkami sa svakog recitala - te, dugoročno, s dalekosežnijim dobitkom za cjelokupnu hrvatsku književnost: recitalne zbirke iskazuju se pouzdanom podlogom i bogatim predloškom recentnih i budućih antologija hrvatske književnosti, i to ne samo njena kajkavskoga odvjetka i korpusa. Kukovačecovom zaslugom, iznenađujući je *novum* "Kiborga 2" uz uvrštenih 30 eseja Ive Kalinskoga i paralelna objava prvonagrađenih pjesama uz svaki mu tekst, kao izravna ovjera autorovih raščlambi: prava *mala antologija suvremenog hrvatskog recitalnog pjesništva*, postmodernističke njegove *kaj-ča-što* umjetničko-jezične (s)tvarnosti (koju čini 45 pjesmotvora). I nije to jedina "recitalna" antologija! Godine 2006., uz 25 godina Recitala kajkavskoga pjesništva "D. Domjanić" u izdanju POU Sv. Ivan Zelina (za nakladnika - I. Kukovačec) objavljena je vrlo slojevita kulturna i književnopovijesna monografija *Tak je bilo...* s pjesničkom panoramom, a dosegom - antologijom (!) izabranih 100 nagrađenih pjesama zelinskoga recitala od 1970-ih nadalje. Knjiga je postala vrlo ozbiljnim i sve češćim referentnim štivom proučavateljima i antologičarima hrvatskoga kajkavskoga pjesništva. U Kukovačecovom osmišljavanju dvaju godišnjih recitalnih kajkavskih događanja nisu dovoljne manifestacije same i njihove pjesničke zbirke; one se upotpunjuju predstavljajima najzanimljivijih izdanja značajnih za kajkavsko govorno područje, predstavljajima prvih (a zrelih) dječjih zbirki autora pojedinih

osnovnih škola, predavanjima učitelja /vodi-
telja s najboljim primjerima izvannastavnog
rada, zatim likovnim i drugim dokumentacij-
skim izložbama, vizualnim prezentacijama,
čak i kratkim filmskim portretima pjesnika,
recitalnih sudionika; izložbama Galerije Kra-
luš, kajkavskim dramskim izvedbama kaza-
lišta ZAMKA... Među ostalim, organizirao je
Kukovačec i uzornu izložbu cjelovitog suvre-
menog hrvatskog kajkavskog nakladništva –
program dostojan kakve nacionalne i sveuči-
lišne knjižnice... itd.

U njegovoj realizaciji, vrijednost Smotre i
Recitala nije samo u nastavku tradicije održa-
vanja određene književne manifestacije već se
iskazuje mjerom inovativnog kulturnog sredi-
šta – ogleđnog i uzornog drugim i sličnim knji-
ževnim događanjima u Hrvatskoj, čak i u orga-
nizacijskom smislu.

Dirljiv je i najlaskaviji kompliment zelin-
skom recitalu kad ugledni hrvatski pjesnici –
visokom i hijerarhiziranom autorskom sviješ-
ću - iskreno priznaju kako najbolje svoje tek-
stove “čuvaju za Zelinu”.

Posebno je područje ravnateljeva anga-
žmana bio onaj neimenovani opseg tzv. pro-
gramskih materijala, zamoran uteg bezrazlož-
no birokratskog nam doba... Valja izdvojiti vrlo
promišljen, sustavan i pismeno sroččen Pro-
gram rada POU Sv. Ivan Zelina (2018. – 2020.)
na mrežnim stranicama Učilišta – kojim bi se
moglo podičiti i koje naše najzahtjevnije Mini-
starstvo. Posebnu pohvalu zaslužuju koncepci-
ja i strukturalna preglednost upravo spomenute
mrežne stranice, a iz obilja djelatnosti Učili-
šta vođenih i ostvarenih Kukovačecovom ru-
kom moderni književni analitičari ističu i pri-
mjer baš te web stranica koja, među rijetkima,
objavljuje digitalne verzije nakladničke dje-
latnosti. Od 70-ak knjiga Učilišta čiju nakla-
du potpisuje Ivica Kukovačec (među ukupno
objavljenih 89 od 1991. do danas), njegovim
marom i umijećem, čak je 46 knjiga digitalizi-
ranih! Angažirani mladi suradnici Učilišta (u

stručnom usavršavanju “bez zasnivanja rad-
nog odnosa”) priznaju kako su, kratko suradu-
jući s Kukovačecom, naučili više no tijekom ci-
jeloga svoga studija...

Ukratko, osebnim *kulturološkim trucom*
– znalački, produhovljeno i silnom energijom
– Ivica Kukovačec dijeli sudbinu materinske
kajkavske riječi i njenih suvremenih stvarala-
ca, kao i entuzijazam te obrazovni potencijal
osnovnoškolskih voditelja / mentora, učitelja i
profesora hrvatskog jezika i književnosti. Isto-
dobno, i bez popuštanja, drži visoki kvalitativ-
ni rast dviju vodećih recitalnih manifestacija,
književno i kulturno značajnih na republičkoj
razini.

Vjerovali smo, pa i napomenuli kadikad,
da će Ivičin sveukupni kulturološki rad i konti-
nuitet znati prepoznati i oni za koje se po iner-
ciji pretpostavlja kako ne vladaju strukturom
stiha (ali ponekad “vladaju” našim životima -
suvremenici s moćima mandatnog odlučiva-
nja). Izgleda, rekli bismo - “*kakti potumplanih*
vûh” – nedužno, propustivši ga “kroz prste”,
nisu ga prepoznali...

Sa stajališta članice prosudbenog povje-
renstva zelinskih dječjih smotri i recitalā su-
vremenoga kajkavskoga pjesništva – a u povodu
odlaska (v.d.) ravnatelja Ivica Kukovačeca –
ponovno mi se nameće pitanje otprije dva-
desetak godina: da li se to naši “ljudi i krajevi”
(rečeno matoševskom sintagmom) tako lako
odriču svojih najboljih ljudi? Prije skoro dva
desetljeća, na primjer, nepriznavanjem reizbo-
ra Josipa Pandurića, a danas – možda i gore –
prešutno, omaškom ili inercijom, spram izvr-
snom i jedinstvenom Ivici Kukovačecu! S veli-
kom bojazni, kao samo od sebe nameće nam se
pitanje: hoće li Zelina bez Kukovačeca ostati i
bez svojega kulturnog identiteta? Sugerirajmo
si odgovor: nadajmo se da neće!

Božica Pažur